

MALTEPE CAMİSİ

Ankara, 2019

Takvimler 2019 yılının Şubat ayını gösterirken her zamanki soğuk günlerinden birini yaşamakta olan Ankara'da hava açık ve kış güneşi olanca haşmeti ile gökyüzündeydi. İkinci ezanı henüz okunmuştu. Maltepe Camisi'nin geniş dış avlusunun kenarında, şadırvanın sağında yer alan iki mermer musalla taşından birinde bir zamanların sıkı devrimcisi Kâmil'in tabutu dururken içindeki acının yol açtığı üzüntü ile ayakta zor duran, bitkin, perişan, yıkılmış eşi, hemen ötede başsağlığı dileklerini kabul etmekte, üzüntülerini iletenler ise bir köşeye çekilip her cenaze töreninde olduğu gibi üçerli beşerli gruplar oluşturmaktaydı. Taziyelerini iletenler arasında kimler yoktu ki; tanıdıklar, iş arkadaşları, komşuları ve elbette rahmetli Kâmil'in üniversiteden arkadaşları olan 78 kuşağının eski tüfek devrimcileri.

Bir tanıdık;

"Başınız sağ olsun" diyerek üzüntüsünü dile getirirken diğer bir komşu;

"Mekânı cennet olsun" sözleriyle katıldı matem kervanına. Zaman ilerledikçe bu cenaze töreni de birbirini uzun süredir görmeyenlerin buluşma yerine dönmüştü. Bu gruplardan birini de girişteki büyük kapının hemen yanındaki ve nice cenaze törenine tanıklık eden meşe ağacının altında toplanmış Kâmil'in devrimci arkadaşları oluşturmaktaydı.

“Çok erken gitti, şurada altmışını geçeli henüz kaç sene olmuştu ki, yazık!” dedi, üzüntüsü sesinin titremesinden belli olan Selim.

“Yıllardır vazgeçmediği parkasına biraz daha sarınarak ‘Devrimciler ölmez!’ diye bağırırdı cenaze törenlerinde, gelsin de kendi töreninde bağırsın şimdi” diyerek atıldı ortaya bir baş-ka arkadaşı Cihan.

“Meşgul etmeyelim patronu. Kimbilir belki de melekleri örgütlemeye başlamıştır oradaki düzene karşı” diyerek katıldı söze, neşesinden bir şey kaybetmemiş olan Süleyman.

Süleyman’ın bu tespiti pek hoşlarına gitmişti. Yüksek sesle güldüler. Seslerden rahatsız olan avludaki diğerlerinin ters ve bir o kadar da sert bakışları hışımla onlara dönmüşken liderleri Ayhan girdi söze;

“Beyler, ayıp oluyor, az yavaş konuşun. Böyle tantana edecekseñiz defnettikten sonra hep beraber bir yere gidelim, orada laflarız” dedi. Önderlik vasfını ve pratik zekâsını burada da göstermişti.

Yüzlerdeki gülümsemeler bir anda donmuş, kahkahalar kesilmiş, hava değişerek cenaze törenine uygun hale gelmişti. Ayhan’ın bu teklifi üzerine yıllardır ortalarda görünmeyen Erhan öne atıldı ve sesini kısarak;

“İyi fikir, ben gelirim valla. Sizleri görmeyeli neredeyse kırk yıl olmuş” dedi, sevincini saklamaya çalışmadan.

“Benim mesaiye dönmem lazım, başka sefere inşallah” karşılığını verdi Selim üzgün bir ses tonu ile. Küçük bir patron şirketinde çalıştığını, zar zor izin aldığını ekledi sonra. Bu açıklama yeterli olmuştu. Anlayışla karşıladılar.

“Ben de hanımla buluşacağım çarşıda, kusura bakmayın” diyerek durumunu açıkladı Cihan. Yıllar onu hanım köylü yapmıştı. Kılıbık olmasa bile en azından dışarıdan öyle gözükmekteydi.

Az önce çıkardıkları gürültüden rahatsız olup onlara dönen bakışlardan ders almamış olacaklar ki bu sefer de Cihan'a takılarak eğlendiler.

Mevlüt, Haydar ve diğerleri de çeşitli bahaneler ileri sürerek Ayhan'ın bu teklifini kibarca reddederken Süleyman;

“Ben varım baba” dedi, Ayhan'ın daveti için.

“İyi öyleyse, benim davetlim olun” sözleriyle noktayı koydu yılların kurdu Ayhan. “Hep gittiğim bir yer var, haftada bir olmasa bile on beşte bir oradayım. Güzel yerdir. Rahmetliyi toprak ananın koynuna koyduktan sonra gider eski günleri yâd ederiz biraz” diyerek ayaküstü yaptığı planı açıkladı.

Kendi aralarında konuşmaya devam ederlerken camiden çıkan cemaat saf tutmaya başladı. Vakit gelince onlar da saftaki yerlerini aldılar. Cenaze namazı kılındıktan sonra Kâmil'in tabutu eller üzerinde taşınırken en önde onlar vardı. Tabut cenaze arabasına yerleştirildi, cenaze arabası ve peşindeki araçlar hareket ederek Karşıyaka Kabristanı'na doğru yola çıktılar.

Akşamüstleri, güneş batmadan hemen önce bir kararsızlık hali gelir dünyaya; kuşlar susmuş, yapraklar belli belirsiz titremelerini kesmiş, rüzgâr nefesini tutmuş beklemektedir. Böceklerin zaten endişe dolu olan bakışlarına iyice güvensizlik gelmiştir. Tek çıt çıkmaz dünyadan. Güneş batayım mı durayım mı diye düşünce koyulmuştur ufukta. Doğanın tüm varlıkları ortaklaşa işledikleri bir suçu saklamak ister gibi sessizce bakışmaktadır. Derken, güneş ufukta sendeler, rüzgâr tökezler. Karıncalar hızlı adımlarla yuvaya kaçmakta, kuşlar çığlık çığlığa bağırışmaktadır. Sonra birdenbire batar güneş. Rüzgâr, tuttuğu nefesini savururken kırmızı yanaklı bir çocuğun durdurulamaz ıslığı olmuştur âdeti.

Sabahın ilk ışıkları ile mavi pelerinini üstüne geçiren gök, günün bu saati geldiğinde soyunmuş ve çıplaklığın eflatun rengi ile baş başa kalmıştır. Ağaçların kemikleri çatırdamakta, sesle-

ri dağlardan yankılanmaktadır. Doğanın cinnet zamanıdır bu. Kâmil işte böyle bir anda toprağa verildi. Dualar eşliğinde son yolculuğuna çıkmakta iken devrimci arkadaşları, komşuları ve diğer cemaat eşine tekrar başsağlığı dileyerek oradan ayrıldılar.

ESKİ TÜFEKLER MEYHANESİ

Ankara, 2019

Törenden sonra bir meyhaneye gidip eski günleri yâd etmeyi kararlaştıran Ayhan, Erhan ve Süleyman “Eski Tüfekler Meyhanesi”nin kapısından içeri girdiklerinde hava hemen hemen kararmak üzereydi. Eskilerin kerahet vakti dedikleri saat gelmişti.

Kenarda kalmış, hoş, derli toplu bir meyhaneydi burası. Müdavimlerin fotoğrafları, el yazısı ile meyhaneye hakkında yazdıkları şeyler ve ünlü şairlerin dizeleri ekru rengi duvarları doldurmuştu. Ahşap masalar jilet gibi ütülü, sakız gibi bembeyaz örtülerle kaplanmış, üstlerinde mekânın ismi ve logosu bulunan porselen beyaz tabaklarla çelik çatal bıçaklardan oluşan servisler açılmıştı. Ortalara yakın bir yerdeki çini soba dekoru tamamlamakta, orijinal bir gramofon üzerinde ağır ağır dönen taş plaktan yayılan hafiften, belli belirsiz, insanı yormayan alaturka bir şarkı bu dekora eşlik etmekteydi:

Kimseye etmem şikâyet

Ağlarım ben halime

Titrerim mücrim gibi

Baktıkça istikbalime...

Bu, abartıdan ve ihtişamdan uzak meyhanenin olmazsa olmaz özelliklerinden olan aidiyet duygusu, aşinalık ve sıcaklık daha kapıdan girer girmez fark ediliyor; yüksek tavanlı salon, insana ferahlık hissi verirken kışın kapalı olan arka bahçede yılların olgunlaştırdığı incir ağacı, meyhanenin âdeta bekçiliğini yapıyordu.

İçeri girince insanın oradan oraya koşturan duyguları değişmeye başlıyor, soluduğu hava başkalaşıyor, hayatın ritmi yavaşlarken etraftaki yüzler yumuşuyordu. Belli ki burada her şeyden önce samimiyet ve muhabbet kabul görmekteydi. İsminden de hemen anlaşılacağı üzere eski tüfeklerin vazgeçilmez mekânlarından biriydi burası. Burada hüznlenip burada aşka geliyorlar, muhabbetin tadını aheste aheste burada çıkarıyorlardı.

Ayhan'ı çok iyi tanıdığı her halinden belli olan ve onları kapıda karşılayan orta yaşlı garson, feleğin çemberinden kaç kez geçmiş olan bu incir ağacına nâzır en güzel yeri onlara verdi. Oturdular ve vakit kaybetmeksizin fava, topik, köpoğlu mancası, arnavutciğeri ve sarmadan oluşan mezelerle 70'lik rakıyı sipariş edip bir yandan demlenirken bir yandan da sohbete koyuldular. Tabii, rakının değişmez yol arkadaşları beyaz peynir ve kavun da unutulmadı.

Aradan birkaç saat geçmişti, sadece vakit değil sohbet de ilerlemiş, memleket meselelerini bitirip eski günlere gelmişlerdi ki saçları kırışmış, orta yaşlı garson yılların verdiği yorgunluktan olsa gerek ağır hareketlerle elindeki plağı gramofonun üzerinde koydu:

*Mazi kalbimde bir yaradır
Bahtım saçlarımdan karadır
Beni zaman zaman ağlatan
İşte bu hazin hatıradır*

Gramofondan bu eski tangonun nameleri yayılırken yüzüne muzip bir gülümseme yerleşmiş olan Erhan;

“Ya Ayhan, hadi biz kader kurbanıyız da... Sen nasıl düştün bu yollara?” diye sordu bir yandan önünde boşalmış olan kadehi doldurarak.

“Rahmetli Kâmil yüzünden, bilmiyor musun?” diye cevapladı Ayhan.

“Nerden bileyim ki, ben Pazarcık’taydım, köylü sendikasında” dedi Erhan.

“Sahi ya, sen okulda yoktun o sıralar değil mi?” diyerek sürdürdü konuşmasını Ayhan. Okul lafını duyunca hüzünlenen Erhan;

“Ne okulu oğlum, ben köylüleri örgütlemekle meşguldüm. Okul bize haram oldu. Yüzden fazla kişinin katledildiği Kahramanmaraş Katliamı’nı ben Pazarcık’ta yaşadım. Neyse, beni geç şimdi, sen Kâmil ile nasıl tanışmıştın, nasıl düşürdü ki seni bu yollara?” diyerek merakını gidermeye çalıştı. Ayhan, Erhan’ın bu sorusunu;

“Ooo, o uzun hikâye!” diyerek geçiştirmeye çalışsa da Erhan’ın, “Kovalayan mı var, anlat işte” demesiyle yelkenleri suya indirerek;

“İyi, anlatayım. Yalnız sıkılırsanız söyle keseyim” dedi. Bunun üzerine Erhan önce Süleyman’a döndü ve;

“Sen sıkılır mısın hocam?” diye sordu. Keyifle onları dinlemekte olan Süleyman’ın;

“Yok, yok, ne sıkılacağım, zaten buraya eski günleri yâd etmeye gelmedik mi?” demesi üzerine bu sefer Ayhan’a döndü ve;

“Ben de sıkılmam merak etme, hadi anlat” diyerek arkasına yaslanıp dinlemeye koyuldu. Ayhan sandalyesinde şöyle geriye doğru kaykılarak anlatmaya başladı:

“Sene 1972, liseyi bitireli neredeyse iki yıl olmuş, iki yıl da lisede kaybetmişim, bir yıl da hazırlık, gelmişim 23 yaşıma. Yani